

מראי מקומות - יומא

ד.

א. מזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם כתב הגר"א (אליהו רבה פרה ג' א') שהטעם לכך הוא משום שעל כל פרה יש להסתפק שמא פרה זו עשו יותר בכשרות מפרה אחרת, וכשמזה מכולם בודאי היזו עליו מהיותר כשירה שיש בהן. והר"י מלוניל פירש שעשו כן לכבוד הכהנים שעשאו.

ב. זה וזה מזין עליו כל שבעה

פסק הרמב"ם (עבודת יום הכיפורים פ"א ה"ד), שבשבעת ימים הללו מזין עליו ביום השלישי וביום השביעי להפרשתו. והקשה הגבורת ארי, שהרי שיטת הרמב"ם שדין הפרישה חיובו מדאורייתא, שכתב, ודבר זה קבלה ממשה רבנו, והמקור הוא משבעת ימי המלוואים, ואם כן שיהיה צריך להזאות כל שבעה כמו שהיזו בשבעת ימי מלוואים. (ולפי החזון איש המנובא לקמן בדעת התוספות, שדין הפרישה הוא מהלכה למשה מסיני והדרשה ממלוואים אינה אלא אסמכתא בעלמא מיושב, שגם לפי הרמב"ם לא לומדים ממלוואים אלא כאסמכתא).

ותירץ האבן האזל, שבאמת צריך להבין את תירוץ הגמרא להלן שנכנסו מים תחת דם, והרי הזאת דם היא בשביל קדושה ובמי חטאת אין קדושה, ואם כן איך שייך לומר שעל ידי ההזאה של המי חטאת הכהן גדול מתקדש כמו שאהרן התקדש בהזאה של הדם מהקרבתו, אלא שהזאת מי חטאת היא רק משום טהרה, והלימוד ממלוואים הוא, שכמו ששם היה דין פרישה והזאה בשביל קדושה, כך ביום הכיפורים יש דין פרישה והזאה בשביל טהרה, שהכהן יהיה טהור לגמרי לעבודה, ולא לסמוך על ההיתר של טומאה הותרה בצבור. ומכיון שהלימוד הוא שצריך שהכהן גדול יהיה טהור לגמרי, כמו שבמלוואים אהרון הכהן היה קדוש לגמרי, הצורה איך לעשות את זה היא שונה, שבמלוואים זה בדם והזאה כל שבעה, וביום הכיפורים זה בהזאת מי חטאת בשלישי ושביעי.

ג. נכנסו מים תחת דם

כתבו התוספות, שמפני שהלימוד ממלוואים אינו אלא אסמכתא, שייך לומר שנכנסו מים תחת דם. אמנם לעיל (ב.) הובא ששיטת האחרונים שהלימוד הוא דרשה גמורה, ועיין שם מה שהוכיחו בזה. והכחו עוד מהגמרא לקמן (ה.) שנפקא מינה במחלוקת אם כל הכתוב במלוואים מעכב בהם, או שרק דברים הנוגעים לדורות מעכב בהם, האם דין הפרישה שבעת ימים מעכב או שאינו מעכב, ואם הלימוד ממלוואים הוא רק אסמכתא, אם כן לא שייך נפקא מינה בזה. והחזון איש

ה. הזאה בסיני מי הוה

הקשו התוספות, שהרי גם בסיני היתה הזאת דם. וכתב המרומי שדה שלפי התרגום אונקלוס מיושב, שאת הפסוק (שמות כ"ד ח') 'ויקח משה את הדם ויזרק על העם', תירגם 'ונסיב משה ית דמא וזרק על מדבחא לכפרא על עמא', והזריקה היתה על המזבח כדי לכפר על העם, ולא היתה הזאה על העם כלל.

ה. וכשם שמפרישין כהן גדול כך

מפרישין כהן השורף את הפרה

כתב רש"י, שדין זה לא נלמד מן הפסוק, ואינו אלא מעלה בעלמא. וקשה שבהמשך הברייתא כתוב שלעשות אלו מעשה פרה, ומבואר שדין זה גם נלמד מהפסוק. וכתבו התוספות לעיל (ג.) שלפי רש"י לא גורסים את זה בברייתא. והתוספות רי"ד כן גרס את זה בברייתא, וכתב שרבי יוחנן סבר שהפסוק הזה אינו אלא אסמכתא. עוד יישב, שהברייתא היא לפי רבי ישמעאל שלומד את שניהם מהפסוק, והראיה לרבי יוחנן היא רק לעניין זה שהלימוד הוא ממלוואים.

ו. תא שמע כאשר עשה וכו'

יש להקשות, שאחרי הפסוק של 'כאשר עשה ביום הזה צוה' וכו', מדוע צריך את הפסוק הראשון של 'בזאת יבא אהרן' וכו'. ותירץ התוספות הרא"ש, שאם היה רק את הפסוק השני, היו לומדים אותו רק על יום הכפורים הראשון או על הכהן גדול הראשון. עוד תירץ, שלא היו דורשים אותו כלל, אלא היו מפרשים אותו כפשוטו, שכמו שעשו ביום הראשון של שבעת ימי המלוואים כך צריך לעשות בשאר ימי המלוואים, אבל אחרי שיש גילוי מ'בזאת' שלומדים שכמו במלוואים כך גם ביום הכיפורים, לומדים גם את כאשר עשה על יום הכיפורים.

ז. זה היה מעשה

פירש רש"י, 'ואין כאן פרישה כלל למשה שהרי אותן ששה ימים עלה וירד בהשכמה' וכו'. ומשמע מדברי רש"י שאם היה אז למשה דין פרישה, הוא היה צריך להיות מופרש לגמרי, והוא לא היה יכול כלל לצאת מפרישתו. ולא כדברי השפת אמת שהובאו לעיל (ב.) שדברים של עראי יכול הכהן לעשות מחוץ ללשכה, וצריך עיון.